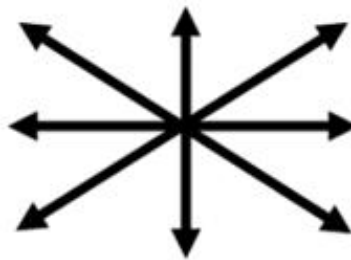

Grane Kommune Kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2033

Innhold

Forord.....	1
Visjon og verdier.....	2
Utviklingstrekk.....	3
Satsningsområder, mål og strategier	5
Folkehelse, livsmestring og tilhørighet.....	6
Mål og strategier	7
Bærekraftig Samfunns og næringsutvikling	9
Mål og strategier	10
Grane som nasjonalparkkommune	12
Mål, strategier og tiltak	13
Organisasjonen inn i framtida	15
Mål og strategier	16
Arealstrategier.....	17
Arealstrategier for Grane kommune	18

Kommuneplanens samfunnsdel er en overordnet plan for utviklingen av en kommune. Den skal ta opp langsiktige mål og strategier for samfunnsutviklingen, og beskrive hvordan kommunen ønsker å utvikle seg i årene fremover. Grane kommunes samfunnsdel skal være et av kommunens viktigste styringsverktøy og sier noe om hvordan kommunen skal utvikle seg som lokalsamfunn og nasjonalparkkommune, hvordan kommunen skal levere gode tjenester til sine innbyggere, og hvordan organisasjonen skal utvikle seg.

Gjennom prosessen med kommuneplanens samfunnsdel har det blitt avholdt åpne møter hvor innbyggere, politikere og næringsliv kunne komme med innspill til planen. Det har også blitt utarbeidet en spørreundersøkelse som ble tilgjengelig på Granedagan 2022 og ble besvart av 117 personer i ulike aldersgrupper. Internt i administrasjonen i kommunen har det blitt avholdt møter med ulike temaer, og mange har arbeidet med innholdet i planen. Det har også vært et tett samarbeid med Grane Næringsutvikling (GNU) i forhold til næringsliv, og mål og strategier for Grane som nasjonalparkkommune.

I hele prosessen har det vært fokus på FNs bærekraftsmål, og hvilke bærekraftsmål som er koblet opp mot de enkelte enhetene i kommunen samt for de ulike satsningsområdene.

I kommuneplanens samfunnsdel er det lagt opp til 4 satsningsområder for kommunens arbeid i de kommende årene, under hvert satsningsområde er det lagt opp til flere mål og strategier for å oppnå en positiv og bærekraftig utvikling av kommunen. Fellesnevnerne for de fire satsningsområdene er å bidra til at Grane kommune blir en attraktiv kommune å bo og å etablere seg i.

De 4 satsningsområdene er:

Folkehelse, livsmestring, og tilhørighet:

For å være en attraktiv bostedskommune for innbyggerne gjennom hele livet, er det avgjørende å ha gode tjenestetilbud som passer alle aldersgrupper. Folkehelse, frivillighet, gode helsetilbud, godt oppvekstmiljø og godt læringsmiljø er derfor valgt ut som viktige områder som Grane kommune skal jobbe videre med fremover.

Bærekraftig samfunns og næringsutvikling

For at Grane kommune skal være et sted for nye etablerere, de som har bodd her hele livet, de som driver næring, og de som ønsker å flytte hit er det viktig å sikre en positiv og bærekraftig utvikling. Gjennom samfunnsdelen vil Grane kommune vektlegge betydningen av bygdene, boligkvalitet, og næringsutvikling både for å tiltrekke seg nye etablerere, men også for å være en god kommune for de som allerede bor her.

Grane som Nasjonalparkkommune

Det befinner seg to nasjonalparker innenfor kommunens grenser: Børgefjell / Byrkjje nasjonalpark og Lomsdal-Visten/Njaarke nasjonalpark. Grane kommune har vært nasjonalparkkommune siden 2010, og ble godkjent som nasjonalparkkommune etter nytt kriteriesett i januar 2020, da som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker. Som et av kravene for å bli videre sertifisert og delaktig i Norges Nasjonalparker skal kommunen ha mål og strategier for Nasjonalparkene som en del av samfunnsdelen.

Organisasjonen inn i framtida

Grane kommune er til for sine innbyggere. For å takle fremtidas utfordringer er det viktig å ha en kommuneorganisasjon som er innovativ, opptatt av forbedring og har kompetente medarbeidere. En organisasjon som er i stand til å tilpasse seg fremtida og som stadig søker etter nye måter å gjøre ting på, vil være bedre rustet til å møte utfordringer, opprettholde et godt omdømme, og levere gode tjenester til sine innbyggere.

Visjon og verdier

Grane kommunes visjon er

«Der mennesker og elver møtes skapes trivsel og muligheter».

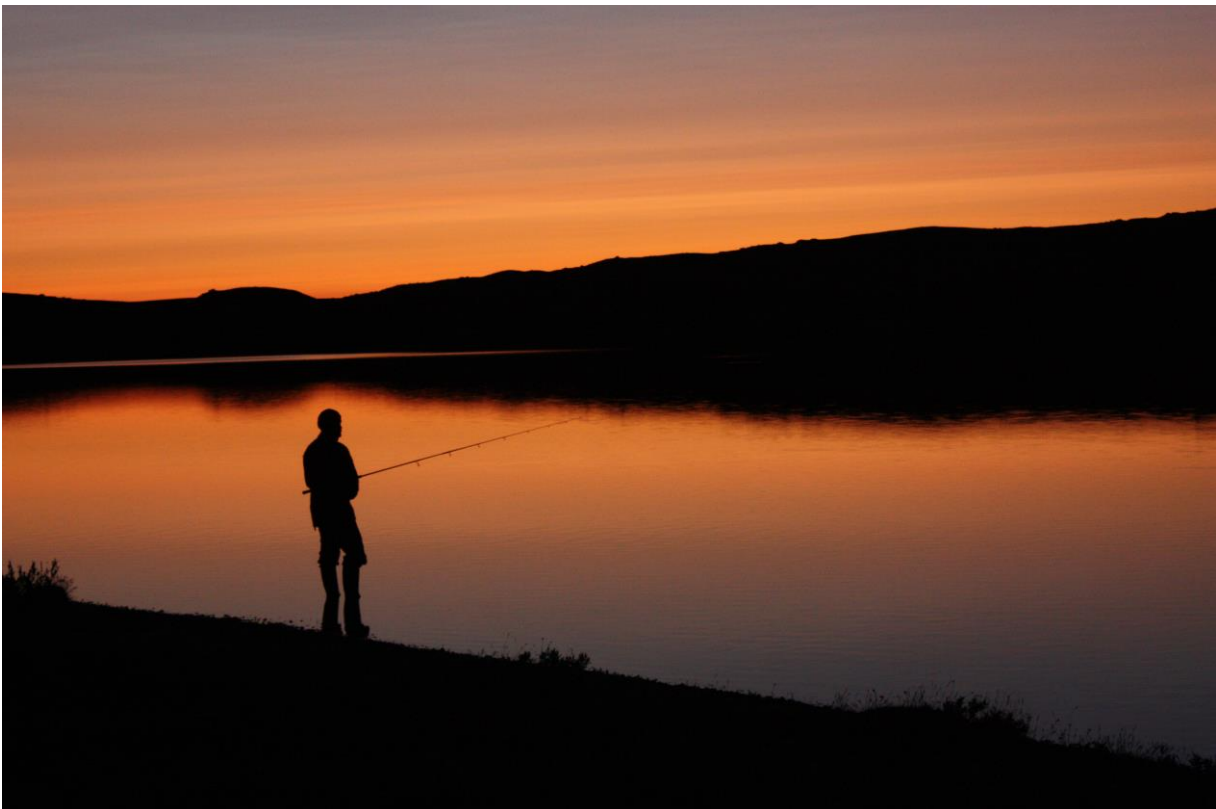
Kommunens slagord er «Grane – midt i blinken».

En visjon er en overordnet og langsiktig beskrivelse av hva kommunen ønsker å oppnå og hvordan den ønsker å utvikle seg på lang sikt, og er ikke nødvendigvis målbar. Visjonen skal likevel kunne gjenspeile noe av virkeligheten i kommunen og være gjenkjennelig.

Både Granes visjon og slagord kan tolkes slik det ble i kommuneplanens samfunnsdel 2011-2017:

«Grane kommune skal utvikles til å bli en kommune der distriktsarbeidsplasser skapes, der lokale fortrinn utnyttes på en bærekraftig måte og hvor det er godt å bo»

Gjennom prosessessen med denne kommuneplanens samfunnsdel ble det vurdert at visjonen fra 2016 og slagordet fra 2011 skulle beholdes, da det var godt forankret i kommunen.

Befolkningsutvikling

Grane kommune har per 2022 et innbyggertall på 1454 personer. Kommunen har de siste 10 årene opplevd en nedgang i befolkningstall, og fra 2000 til 2020 gikk befolkningstallet ned med omtrent 10%. I følge tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) vil denne trenden fortsette mot 2050, og det er særlig befolkningen i aldersgruppen 18-49 år som velger å forlate kommunen.

Befolkningsutviklingen nasjonalt, regionalt og lokalt viser også en økende andel av eldre borgere over 67 år. Samtidig øker levealderen med rundt ett år per tiår. En aldrende befolkning og økt levealder medfører ofte en økning i antall pasienter med diagnoser slik som demens, og i henhold til Nasjonalt senter for Aldring og helse forventes det at det i 2050 vil være minimum 74 personer med en demensdiagnose i Grane kommune. Som et resultat øker presset på helse- og omsorgssektoren, og kommunene må ta en stor del av ansvaret for veksten i spesialisthelsetjenesten i fremtiden. Dette vil kreve betydelige investeringer i helse- og omsorgssektoren for å kunne møte behovene til en aldrende befolkning.

Samtidig er det mulig at befolkningstallet i Grane kan øke i takt med utbyggingen av ny E6 og etablering av Laksvollen i Grane, og de nye næringsetableringene i nabokommunen Vefsn. I praksis betyr dette at Grane kommune nå har en mulighet til å posisjonere seg som en attraktiv bo og pendlerkommune for nye innbyggere.

Folkehelse

En befolkning med god helse er kommunens viktigste ressurs. Arv, livsstil og samfunnsmessige forhold bidrar til helsetilstanden. I Grane er det generelt gode oppvekstvilkår i omgivelser med mange

muligheter. Samtidig har vi utfordringer som kan påvirke folkehelsen.

Demografiprognosene viser et økende antall eldre, noe som vil gi et større omsorgsbehov. Det er også mange unge uføre i Grane, en høy andel av innbyggerne har muskel- og skjelettlidelser og en økende andel av innbyggerne i kommunen er overvektige. Dette er faktorer som kan virke inn på helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen.

Folkehelse er direkte knyttet til livskvaliteten for innbyggerne. Folkehelsevurderinger skal inngå i alt kommunen gjør og er del av alle innsatsområdene i denne planen. Ved å skape helsefremmende omgivelser og prioritere forebygging foran reparasjon, og folkehelseiltak som når de mange, ikke få, skal folkehelsen gradvis forbedres.

Arbeidskraft og rekruttering

Fremtiden vil by på en tøffere konkurranse om arbeidskraften i kommunene, og det vil være nødvendig for kommunene å utnytte tilgjengelige ressurser på en helt annen måte. I tillegg er etterspørselen etter arbeidskraft innenfor enkelte yrker, som for eksempel helsepersonell, større enn tilgangen. Dette vil føre til en økning av gapet mellom tilbud og etterspørsel i årene som kommer.

I Grane kommune er hjørnesteinsbedriften Norgesvinduet Svenningdal AS en viktig aktør i arbeidsmarkedet, så vel som kommunen selv. Kommunen har også flere arbeidspendlere, både til og fra kommunen.

Grane kommune har allerede gjennomført ulike tiltak for å sikre nødvendig arbeidskraft, herunder kompetanseheving for ansatte og tilbud om omskolering for enkelte yrkesgrupper og arbeidstakere, i tillegg til muligheter for hjemmekontor enkelte dager for pendlere, og mulighet for fjernkontor på Trofors. Samtidig er det store utfordringer i

rekrutteringen av bl.a. fastleger til kommunen, og kommunen må vurdere tiltak som sikrer tilgang på personell og rekruttering av nyansatte.

Også næringslivet i Grane kommune opplever vanskeligheter med å rekruttere arbeidstakere, dette begrunnes bl.a. med at det er lite attraktivt for unge å bo i distriktene, at tjenestetilbudet i kommunen er for dårlig rettet mot mennesker i aldersgruppen 20-40 år, og at det kan være vanskeligere å finne jobb for to personer dersom de er i et parforhold.

Kommune 3.0.

Kommunene er nå inne i perioden som kalles «kommune 3.0.». Dette innebærer bl.a. bruk av teknologi og innovasjon for å øke kvaliteten og effektiviteten i kommunale tjenester, bruk av digitale plattformer og verktøy for kommunikasjon og samhandling med innbyggere, samt utvikling av smarte løsninger. Kommune 3.0 legger også vekt på økt brukermedvirkning og samarbeid med frivillige organisasjoner og næringslivet for å skape bærekraftige lokalsamfunn og bedre livskvalitet for innbyggerne. Med mer kompliserte oppgaver til kommunene øker behovet for kompetanse, innovasjon, effektivisering og teknologiutvikling. Det vil bli betydelig større krav til tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid, på en helt annen måte enn i dag, og det vil være viktig å samarbeide med ulike aktører, inkludert helsevesenet, utdanningsinstitusjoner og private bedrifter.

Klimaendringer

Ifølge FNs klimapanel er det en klar trend med økende globale temperaturer på grunn av menneskelig aktivitet som bidrar til økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren. De økte utslippene fører til en rekke klimaendringer, som økt hyppighet og

intensitet av ekstremvær, havnivåstigning, tørke og endringer i nedbørsmønstre.

I følge klimaframskrivingene til Klimaprofil Nordland vil Grane kommune mot 2100 kunne oppleve 40 % økning i nedbørsmengden, særlig i form av styrtregn. Det vil også bli økt sjans for kvikkleireskred, jordskred og flom grunnet de økte vannmengdene. Det vil også kunne bli betydelig nedgang i snømengde, og økt fare for tørkeperioder i løpet av sommermånedene. Disse klimaendringene vil kunne gi direkte konsekvenser for landbruket og turismen i Grane, så vel som for artsmangfoldet og ulike naturtyper i kommunen

Nasjonalt har Norge satt seg et klimamål om å redusere utslippene av klimagasser med minst 50% innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. Dette er et ambisiøst mål som krever store reduksjoner i utslippene i mange sektorer, som transport, industri, landbruk og byggsektoren.

Norge har også et mål om å være klimanøytralt innen 2030, som betyr at de gjenværende utslippene skal balanseres ut av klimatilstand som økt skogplanting eller karbonfangst og -lagring.

Nordland fylkeskommune har også som mål å redusere Nordlands klimagassutslipp med minst 50 prosent innen 2030, sammenlignet med 2009-nivået.

De nasjonale og regionale klimamålene betyr også at Grane kommune må bidra til å redusere klimagassutslippene i kommunen.

Satsningsområder, mål og strategier

Satsingsområdene er viktige prioriteringer i samfunnsdelen, og de peker på de områdene som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i kommuneplanens planperiode. Disse satsingsområdene er basert på en rekke faktorer, inkludert kommunens visjon for framtiden, utviklingstrekkene som påvirker Grane kommune og Nordland, samt resultatene fra medvirkningsprosessen som ble gjennomført i forbindelse med planarbeidet.

Ved å fokusere på satsingsområdene i kommuneplanens planperiode, kan kommunen jobbe målrettet for å nå våre langsiktige mål og strategier for samfunnsutviklingen. På denne måten kan samfunnsdelen bidra til en helhetlig og bærekraftig utvikling av Grane kommune.

Til hvert satsningsområde er det flere langsiktige mål med tilhørende strategier og tiltak. Hvert satsningsområde er forankret i flere av FNs bærekraftsmål, og målene og strategiene som er nedfelt i samfunnsdelen skal bidra til å oppfylle disse målene på lokalt nivå.

De fire satsningsområdene med tilhørende bærekraftsmål er:

Folkehelse, livsmestring, og tilhørighet

Bærekraftig samfunns og næringsutvikling

Grane som Nasjonalparkkommune

Organisasjonen inn i framtida

Folkehelse, livsmestring og tilhørighet

Grane kommune skal være en kommune hvor innbyggerne opplever gode oppvekstvilkår, livsmestring, trygghet og tilhørighet. For å være en attraktiv bostedskommune for innbyggerne gjennom hele livet er det avgjørende å ha gode tjenestetilbud som passer alle aldersgrupper, og også at det er fokus på både fysisk og psykisk helse blant befolkningen.

Gjennom medvirkningsprosessen kom det også frem at flere savnet tilbud for ungdom og unge voksne, både i form av fritidstilbud og sosiale møteplasser. Innen skole og oppvekst er læringsmiljø og læringsresultater viktige områder som kommunen ønsker å satse på. Samtidig har kommunen en aldrende befolkning, og behovet for en sterk helse og omsorgssektor med kvalifiserte ansatte vil øke i årene fremover.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

 <p>1 UTRYDDE FATTIGDOM</p>	Dette målet fokuserer på å utrydde ekstrem fattigdom i verden. Dette innebærer å sikre at alle mennesker har tilgang til grunnleggende behov som mat, vann, helsehjelp, utdanning og anstendig arbeid. For Grane kommune innebærer dette bl.a. at flere har tilgang til arbeidsliv, fritidstilbud og aktiviteter, og en rettferdig fordeling av ressurser og muligheter for de mest sårbare gruppene i samfunnet.
 <p>3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET</p>	- Dette målet fokuserer spesielt på å sikre god helse og trivsel for alle mennesker i alle aldre. For Grane kommune innebærer det bl.a. å tilrettelegge for fysisk aktivitet for alle, øke kompetansen og kapasiteten i helsevesenet, og ta i bruk moderne virkemidler for å sikre gode helsetjenester
 <p>4 GOD UTDANNING</p>	Dette målet fokuserer på å sikre likeverdig tilgang til utdanning for alle, uansett kjønn, alder eller bakgrunn. For Grane kommune innebærer dette bl.a. å bruke digitale verktøy i skole og barnehage, gi god opplæring i lesing, og ha fokus på godt læringsmiljø i skolen.
 <p>10 MINDRE ULIKHET</p>	Dette målet fokuserer på å redusere økonomisk og sosial ulikhet mellom land og innad i land. For Grane kommune innebærer dette bl.a. å fremme inkludering i frivillighet og arbeidsliv, og forbedre tilgangen til ressurser og tjenester for ulike grupper i samfunnet.
 <p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p>	Dette målet fokuserer på å bygge bærekraftige og inkluderende byer og samfunn, der innbyggerne har tilgang til grønne områder, offentlig transport og andre grunnleggende tjenester. For dette satsningsområdet innebærer bærekraftsmål 11 tilgang på sosiale aktiviteter, møteplasser, friluftsområder, og andre grunnleggende tjenester som skole og helse

<p>Hovedmål 1.1. Grane kommune skal ha fokus på universell utforming, likestilling, likeverd, og samskaping, hvor alle innbyggere har mulighet til å bidra og delta i felleskapet</p> <p>Delmål: Vi skal ha en nedgang i muskel og skjelettplager hos befolkningen</p> <p>Delmål: Vi skal få flere av innbyggerne i kommunen inn i jobb tilpasset evner og kapasitet</p> <p>Delmål: I samarbeid med frivillig sektor skal vi jobbe aktivt med reformen <i>Leve Hele livet</i> og hvordan vi skal greie å løse samfunnsoppgavet vårt</p>	<p>Vi prioriterer forebyggende tiltak og tidlig innsats i alle livsfaser.</p> <p>Folkehelsevurderinger skal inngå i alt kommunen gjør</p> <p>Vi skal jobbe med god fysisk og psykisk helse for folk i alle aldersgrupper</p> <p>Vi jobber aktivt for å motvirke sosial ulikhet og bidrar til utjevning av levekårsforskjeller</p> <p>Vi arbeider for at innbyggere som faller utenfor de formelle, etablerte støtteordninger identifiseres og blir tatt vare på.</p> <p>Prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og kommunale tiltak</p> <p>Vi sikrer god informasjon om våre tjenester og tilrettelegger for åpne og inkluderende samskappingsprosesser.</p> <p>Vi jobber tett med frivilligheten for å sikre at flere av våre innbyggere skal bli inkludert i samfunnet og dets utvikling</p> <p>Vi satser på inkludering, og for å motvirke utenforskap arbeider vi for at alle innbyggerne skal kunne bli inkludert i fritid og i arbeid.</p> <p>Vi skal sikre økt arbeids og samfunnsdeltagelse fra de som står utenfor og de som er ung-ufør i kommunen.</p>
<p>Mål 1.2. Grane kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp i</p> <p>Delmål: Grane kommune skal være på nasjonalt gjennomsnittsnivå på læringsresultat, både på nasjonale prøver og skolepoeng.</p> <p>Delmål: Aktivitetsparken på Stormoen og ungdomsklubben er områder for å gi barn og unge i kommunen gode fritids- og aktivitetstilbud</p>	<p>Grane kommune skal arbeide aktivt med digitale verktøy i barnehage og skole for å fremme nysgjerrighet, skaperglede, og opplevelse.</p> <p>Alle barn og unge i Grane kommune skal få god opplæring i lesing, med spesielt fokus på begynneropplæringen og tilpasset opplæring med lesing i alle fag</p> <p>Undervisningen i Graneskolene skal være praktisk, variert, og relevant med fokus på mestringsstro, læringsmiljø, og psykososialt miljø.</p> <p>Graneskolen skal ha fokus på samisk kultur</p> <p>Vi skal ha fokus på og legge til rette for gode utearealer for barn og unge.</p> <p>Vi skal ha gode fritids og aktivitetstilbud for barn og unge i kommunen.</p>

	<p>Familieenheten skal bidra til en trygg og god oppvekst i Grane kommune gjennom å være et forebyggende tiltak og lavterskeltilbud for alle innbyggerne i kommunen.</p> <p>Vi sikrer nulltoleranse mot krenkelses og mobbing.</p>
<p>Hovedmål 1.3. Grane kommune skal ha et godt helsetilbud til sine innbyggere</p> <p>Delmål: Ansette fastleger og annet kvalifisert helsepersonell i kommunen og styrke de ansattes kompetanse for å øke fleksibilitet i tjenestene</p> <p>Delmål: Vi skal arbeide aktivt med heltidskultur</p> <p>Delmål: Implementering av velferdsteknologi hos eldre</p>	<p>Helsetilbudet i Grane kommune skal vurderes optimalisert for å sikre god ressursutnyttelse</p> <p>Vi skal ha fokus på implementering av velferdsteknologi hos eldre, slik av flere kan bo hjemme.</p> <p>Vi skal styrke helsestasjonen og skolehelsetjenesten</p> <p>Vi skal arbeide aktivt for heltidskultur både for å løse fremtidens oppgaver innenfor helsevesenet</p> <p>Vi skal styrke kommunens demensomsorg og kreftomsorg</p> <p>Vi skal jobbe aktivt for å øke rekrutteringen til helse- og omsorgssektoren, da særlig med fokus på fastleger</p>
<p>Hovedmål 1.4 Grane kommune skal ha bredde i kultur og fritidstilbud til alle sine innbyggere</p> <p>Delmål: Vi skal støtte opp om frivillige lag og foreninger</p> <p>Delmål: Øke areal på treningsfasiliteter</p>	<p>Styrke egendrifta av frivillige lag og foreninger, bl.a. ved hjelp av kulturmidler, stille lokaler til disposisjon, o.l.</p> <p>Legge opp til aktiviteter og tilbud i kommunal regi</p> <p>Vi tilrettelegger for gode fysiske, sosiale og kulturelle møteplasser som fremmer deltakelse og fellesskap, uten betydelige økonomiske terskler for deltakelse</p>

Bærekraftig samfunns- og næringsutvikling

For at Grane kommune skal være et sted for nye etablerere, de som har bodd her hele livet, de som driver næring, og de som ønsker å flytte hit er det viktig å sikre en positiv og bærekraftig utvikling av samfunnet som en helhet.

Gjennom medvirkningsprosessen i forbindelse med samfunnsdelen ble tilgjengelige næringsarealer, tilgang på boliger, reiseliv og reisemålsutvikling, og landbruk trukket frem som viktige aspekter i samfunnet som kommunen kan spille videre på frem mot 2040. I forbindelse med en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling er også klimatilpasninger og kommunens forhold til klimaendringer viktige temaer, og har derfor blitt vektlagt i dette kapitlet.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	Dette målet fokuserer på å fremme økonomisk vekst og produktivitet samtidig som man sikrer anstendig arbeid og inkludering av alle i arbeidsmarkedet. For Grane kommune innebærer dette å støtte opp om og videreutvikle eksisterende næringer, støtte landbruket, skape grønne arbeidsplasser, og å fremme entreprenørskap og innovasjon
 <p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p>	Dette målet fokuserer på å bygge bærekraftige og inkluderende byer og samfunn. Dette innebærer bl.a. å sikre tilgang til grønne og offentlige rom, trygge og bærekraftige transportløsninger, rimelig og tilgjengelig bolig, og styrket miljø- og klimatilpasning. I dette satsningsområdet innebærer bærekraftsmålet å tilrettelegge for gode boområder og bomiljø for alle aldersgrupper, og at de som ønsker å bo i kommunen selv kan velge hvor i kommunen de ønsker å bosette seg.
 <p>13 STOPPE KLIMAENDRINGENE</p>	Dette målet fokuserer på å ta tak i klimautfordringene og redusere klimagassutslippene. For Grane kommune innebærer det bl.a. å utnytte naturressursene på en god måte, styrke tilpasninger til klimaendringer, og å bistå i utviklingen av en bærekraftig reiseliv og turistnæring.
 <p>14 LIVET I HAVET</p>	Disse to målene fokuserer på å beskytte og bevare økosystemene på land og i vann, og sikre en bærekraftig bruk av naturressursene. For Grane kommune innebærer dette bl.a. en bærekraftig og balansert rovdyrforvaltning, ivaretagelse og utvikling av Vefsnavassdraget, og å fremme bærekraftig landbruk
 <p>15 LIVET PÅ LAND</p>	

Mål og strategier

<p>Hovedmål 2.1. Grane kommune skal bidra til positiv og bærekraftig utvikling av nærings- og reiselivet i kommunen</p> <p>Delmål: Laksvollen skal være et prioritert næringsområde i kommunen</p> <p>Delmål: Næringsutvikling i bygdene skal styrkes</p> <p>Delmål Grane kommune skal oppnå merket for bærekraftig reisemål og støtte opp om turist og reiselivsnæringer</p>	<p>Utviklingen av næringslivet i kommunen skal skje gjennom en kontinuerlig styrking og utvikling av eksisterende arbeidsplasser, og særlig legge til rette for fremvekst og utvikling av grønne næringer</p> <p>Vi sikrer attraktive og tilgjengelige næringsarealer</p> <p>Vi skal legge til rette for og fasilitere utviklingen og videreføring av gode servicetilbud og møteplasser i bygdene i kommunen.</p> <p>Vi skal bistå næringslivet i å ta klimavennlige beslutninger</p> <p>Vi skal utnytte de mulighetene som ligger i Grane kommune for å videreutvikle kommunen som en bærekraftig reiselivsdestinasjon, med særlig fokus på aktivitet i og langs Austervefsna og Svenningelva.</p> <p>Vi skal aktivt markedsføre kommunens muligheter innenfor næring og reiseliv</p> <p>Vi skal jobbe videre med reisemålsutvikling og å bli et bærekraftig reisemål i samarbeid med Vefsna Regionalpark og de øvrige medlemskommunene</p>
<p>Mål 2.2. Grane kommune skal være den foretrukne bo-kommunen for pendlere og nye innbyggere i regionen</p> <p>Delmål Grane kommune skal ha ulike typer boliger å tilby tilflyttere</p> <p>Delmål Grane kommune skal kunne tilby tomter av ulike størrelser</p>	<p>Vi skal bistå nye innbyggere i å finne egnet sted å bo</p> <p>Vi skal skape bo- og blilyst gjennom å legge til rette for varierte og gode bomiljøer og områder</p> <p>Det skal være mulig å bo både tett og spredt i Grane kommune</p> <p>Vi sikrer rask og forutsigbar utøvelse av offentlig myndighet, særlig i plan- og byggesaksbehandling</p> <p>Vi skal sikre at våre innbyggere har nødvendig teknisk infrastruktur, herunder tilgang på fiber.</p>
<p>Mål 2.3. Grane kommune skal jobbe aktivt for å understøtte og utvikle landbruket i kommunen.</p> <p>Delmål: Kommunen jobbe aktivt innenfor bærekraftig og balansert rovdyrforvaltning.</p>	<p>Vi vil jobbe aktivt for å støtte opp om ønsker om nydyrking av areal, og bidra til at tilgjengelige jordbruksarealer tas i aktiv bruk</p> <p>Vi skal bistå landbruket med å ta klimavennlige beslutninger og, dersom mulig, bruke klimaendringene til noe positivt for landbruket</p> <p>Vi skal ha god dialog med reindriftsnæringen og bistå med utvikling av næringen der dette er ønskelig. Vi skal også jobbe for god areal og rovdyrforvaltning innenfor reinbeiteområder</p>

<p>Delmål Vi skal legge til rette for bærekraftig matproduksjon og lokalmat</p> <p>Delmål Grane kommune skal forebygge avrenning fra landbruket og ivareta eksisterende vegetasjon langs Vefsna.</p>	<p>Vi skal jobbe for at bestandsmål for rovvilt kommer ned på et akseptabelt nivå slik at beitenæringa får levelig vilkår i egen kommune og i Nordland.</p> <p>Vi skal støtte opp om vekst og gründerskap i landbruksnæringa med gården som ressurs</p> <p>Grane kommune skal legge til rette for en bærekraftig bruk og vern av Vefsna-vassdraget i tråd med de til enhver tid rådende verneforskrifter</p>
<p>Mål 2.4. Grane kommune er en grønn kommune som er pådriver for klimatilpasning og omstilling til lavutslippssamfunnet</p> <p>Delmål: Kommunehuset på Trofors skal bli miljøfyrtårnsertifisert i løpet av 2023</p> <p>Delmål: Grane kommune skal implementere klimapåslag og gjøre avbøtende tiltak i nye kommunale prosjekter</p>	<p>Vi jobber for at innbyggere har frisk luft, og sikrer rent vann</p> <p>Vi er pådrivere for klimavennlig bygging, og tre skal fortrinnsvis brukes i alle kommunale prosjekter</p> <p>Vi jobber for økt kompetanse om klimautfordringene i Grane og konsekvensene av disse</p> <p>I arbeidet for å bli en mer klimavennlig kommune vil vi jobbe for miljøsertifisering av kommunale bygg, og ta initiativ overfor næringsliv, reiseliv, og andre aktører i kommunen slik at disse også kan bli mer bærekraftig, og få de nødvendige miljøsertifiseringene.</p> <p>Vi skal forvalte naturressursene våre på en god og bærekraftig måte</p> <p>Vi skal klimatilpasse ny infrastruktur i kommunen</p> <p>Vi skal ha fokus på kommunens påvirkning på klimaet, ved å ha fokus på avfallssortering, strømforbruk, og drivstofforbruk innad i kommuneorganisasjonen.</p> <p>Vi skal sørge for å utnytte mulighetsrommet i lov om offentlig anskaffelser mtp. grønne og innovative innkjøp.</p>

Grane som nasjonalparkkommune

Grane kommune har nasjonalparkene Børgefjell/Byrkije og Lomsdal-Visten/Njaarken varjelimmiedajve innenfor sine kommunegrenser. De to nasjonalparkene blir sammen med andre verneverdier viktige arenaer for utvikling i regionen. Kommunen ble tildelt status som nasjonalparkkommune av Miljødirektoratet i 2010, og søkte om resertifisering ihht. nytt kriteriesett i 2020. Tabellen nedenfor skiller seg ut fra de andre satsningsområdene, grunnet krav fra Miljødirektoratet.

Grane kommune har et forvaltningsansvar i nasjonalparkene når det kommer til blant annet plan- og bygningsloven, forurensningsloven, friluftsløven, lov om motorferdsel i utmark, hundeloven, innlandsfiskekloven mfl. Det er Børgefjell nasjonalparkstyre og Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre som er oppnevnt av Klima- og miljødepartementet som forvaltningsmyndighet for verneforskriften til nasjonalparkene.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

 <p>6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD</p>	Dette målet handler om å sikre tilgang til rent vann og gode sanitærforhold for alle. Nasjonalparker kan være viktige for å beskytte vannressurser og sikre rent vann til både mennesker og dyreliv, og dette er intet unntak for nasjonalparkene i Grane.
 <p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p>	Dette målet fokuserer på å fremme bærekraftig produksjon og forbruk, redusere avfall og ressursforbruk, og endre forbruksmønstre. Nasjonalparkene i Grane spiller en viktig rolle i å redusere ødeleggelsen av økosystemer og fremme og å formidle bærekraftig bruk av naturressurser.
 <p>13 STOPPE KLIMAENDRINGENE</p>	Dette målet handler om å ta tak i klimautfordringene og redusere klimagassutslippene. Nasjonalparkene kan bidra til å redusere utslippene ved å beskytte karbonlagrene i skoger og andre økosystemer
 <p>15 LIVET PÅ LAND</p>	Dette målet handler om å beskytte og gjenopprette økosystemer på land, inkludert biologisk mangfold og økosystemtjenester. Nasjonalparkene i Grane er hjem til en rekke dyre- og plantearter, og bevaring og god forvaltning av disse områdene bidrar til å opprettholde det biologiske mangfoldet
 <p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p>	Dette målet fokuserer på å etablere og styrke partnerskap mellom regjeringer, sivilsamfunn og private sektor for å nå de andre bærekraftsmålene. Nasjonalparker kan være en arena for slike partnerskap, og samarbeid mellom ulike aktører kan bidra til å sikre bevaring av disse viktige områdene.

Mål, strategier og tiltak

Hovedmål	Strategi	Tiltak
<p>Kommunen skal legge til rette for en bærekraftig bruk av naturressursene, og være en stolt og ansvarlig formidler av de verneverdiene nasjonalparkene og de omliggende verneområdene represententer.</p>	<p>Formidling: Informasjonsformidling skal skje i tråd med merkevaren <i>Norges Nasjonalparker</i></p> <p>Utvikling av kontaktflater og møtesteder: Arbeide for å videreutvikle kontaktflater mellom fastboende/tilreisende og sør-samisk kultur, samt formidle elv-, skogs- og tømmerfløtehistorie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innen 2025 skal kommunen etablere et eget senter på Laksvollen, der nasjonalpark, elvenaturen og bærekraftig skogbruk- og vern kan presenteres. 2. Bruke digitale flater til formidling om nasjonalparkene og nærområdene på togstasjon og Laksvollen, samt hensiktsmessige kommunale arenaer som bibliotek, helsetun og servicetorg. 3. Bruke designmalen fra Norske nasjonalparker på alle relevante skilt 4. Utvikle kundereisen med fokus på bærekraft og formidle muligheten for å ta toget til nasjonalparkene og slik sett delta i en «Grønn reise» <ol style="list-style-type: none"> a. Støtte opp om og være med og videreutvikle Samisk kulturpark på Majavatn b. Presentere verdens største samling av norskprodusert fiskeutstyr c. Markere viktige temadager gjennom året, slik som Verdens skogdag og Samefolkets dag d. Holde et utopi-verksted og vertskapskurs for kommunens innbyggere <p>1. Etablere digital turistinformasjon på Laksvollen sammen med Visit Helgeland</p>

	<p>Destinasjonsutvikling: Synliggjøre at Grane nasjonalparkkommune er fylkets sørligste innfallsport til nasjonalparkene og regionen for øvrig, samt utvikle randsoner og innfallsporter til nasjonalparkene</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Fasilitere minimum tre popp-opp kontorer i året 3. Ferdigstille informasjonspunkt i Simskaret m/gapahuk m.m 4. Videreutvikling av turstien <i>Gamle Stavassvei</i> inkludert hengebro over Stavasselva for å koble verneområder sammen. 5. Re-etablering av Tromoan Fangstanlegg 6. Grane kommunehus skal bli Miljøfyrtårn eller lignende 7. Jobbe for å redusere sårbarhet og uønskede effekter av turisme på vår største naturattraksjon sammen med grunneier og eier av Laksforsen, eksempelvis gjennom statlig sikret friluftsområde eller tilsvarende.
<p>Grane nasjonalparkkommune skal stimulere til bo-, besøks- og blilyst for tilreisende og fastboende.</p>	<p>Stedsutvikling for alle</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lage attraksjonselementer langs kommunal vei fra Trofors til Laksvollen 2. Utvikle eller re-etablere minimum 3 stier og møteplasser langs Auster-Vefsna og Svenningelva 3. Bevaring og utvikling av Fiplingdal landhandel – utvikling av nærområdet rundt butikken for å stimulere til økt bruk fra fastboende og lokalbefolkning. 4. Støtte minimum fire ungdomstiltak i året som skal sikre blilyst, f.eks ungdomshus, ungdomsleirer, ulike arrangementer

Organisasjonen inn i framtida

For å takle utfordringene som kommer med fremtiden, særlig i forhold til rekrutteringsutfordringer og nye statlige krav til kommunene, er det viktig å ha en kommuneorganisasjon som er innovativ, opptatt av forbedring og har kompetente medarbeidere. En kommune som er i stand til å tilpasse seg endringer og som stadig søker etter nye måter å gjøre ting på, vil være bedre rustet til å møte utfordringer og opprettholde et godt omdømme. Det er også avgjørende å ha kvalifiserte ansatte i kommunen. Dette innebærer å ha mennesker med de nødvendige ferdighetene og kunnskapene til å utføre arbeidet sitt på en god effektiv måte, samtidig er det utfordringer med rekruttering og nødvendig arbeidskraft i kommunen.

Grane kommune er også med i prosjektet «inn i jobb» som innebærer å utnytte arbeidskraftreserven mennesker i samfunnet besitter samtidig som flere kommer seg inn i jobb.

Grane kommune er heller ikke en kommune som har aktivt markedsført seg gjennom tilgjengelige kanaler, og potensielle innbyggere og arbeidstakere har dermed liten kunnskap om kommunen. Det er derfor et ønske fra kommunen å markedsføre Grane gjennom flere kanaler for å tiltrekke seg nye innbyggere og arbeidstakere.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

 <p>4 GOD UTDANNING</p>	Dette målet fokuserer på å sikre inkluderende og rettferdig utdanning og fremme livslang læring for alle. For kommuneorganisasjonen innebærer dette å sikre kompetanseheving for de ansatte slik at de både får faglig og personlig utvikling gjennom å være ansatt i kommunen. På denne måten kan kommunen bli en attraktiv arbeidsgiver i fremtiden
 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	Dette målet fokuserer på å fremme økonomisk vekst og skape anstendige og inkluderende arbeidsplasser for alle. For Grane kommunes organisasjon innebærer dette bl.a. å utvikle og opprettholde gode arbeidsmiljø, gode lønnsvilkår, og å motvirke utenforskap
 <p>10 MINDRE ULIKHET</p>	Dette målet fokuserer på å redusere ulikheter innenfor og mellom land. Dette innebærer å sikre like rettigheter og muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, funksjonsnedsettelse, etnisitet, nasjonalitet eller økonomisk status.
 <p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p>	Dette målet fokuserer på å utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn, uavhengig av geografisk plassering eller størrelse. For kommuneorganisasjon kan dette bety å sørge for at virksomheten er bærekraftig i et lokalt perspektiv og at den tar hensyn til lokale miljø- og samfunnshensyn.
 <p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p>	Dette målet fokuserer på å fremme bærekraftig produksjon og forbruk, redusere avfall og ressursforbruk, og endre forbruksmønstre. Grane kommune skal bl.a. bli miljøfyrtårnsertifisert, og jobbe for å redusere avfall og ressursforbruk, og samtidig fremme mer bærekraftige forbruksmønstre i kommunale bygg.

Mål og strategier

<p>Hovedmål 3.1. Grane kommune skal jobbe for inkludering i arbeidslivet, og at flere kommer inn i jobb</p>	<p>Vi sikrer likestilling, inkludering og mangfold</p> <p>Vi skal sikre at de som står utenfor arbeidslivet eller er ung-ufør kan utnytte sin arbeidskraftreserve på en god måte</p>
<p>Hovedmål 3.2. Grane kommune er en profesjonell og attraktiv arbeidsgiver med tydelig ledelse og godt kvalifiserte medarbeidere</p> <p>Delmål: De ansatte i kommunen skal ha tilgang på kompetanseheving lokalt.</p> <p>Delmål: Vi skal rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte i kommuneorganisasjonen</p> <p>Delmål: Vi skal opprettholde og utvikle et godt arbeidsmiljø</p> <p>Delmål: Vi skal arbeide aktivt med heltidskultur for å rekruttere og beholde ansatte innenfor helse</p>	<p>Vi vektlegger en fremtidsrettet arbeidsgiverpolitikk</p> <p>Vi har ansatte som opplever mestring og mening i sin arbeidshverdag og har en klar ansvars- og rolleforståelse</p> <p>Vi sikrer løpende kompetanseutvikling</p> <p>Vi har, rekrutterer og beholder kompetente ansatte.</p> <p>Vi har ansatte som framsnakker kommunen og sitt arbeidssted</p> <p>Vi arbeider i nært samarbeid med tillitsvalgte og verneombud</p>
<p>Hovedmål 3.3. Grane kommune har fremtidsrettede tjenester av høy kvalitet og benytter ressursene smart og bærekraftig</p> <p>Delmål: Vi skal implementere Framsikt innad i kommuneorganisasjonen</p> <p>Delmål: Vi skal ferdigstille ny helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse for kommunen og oppdatere kommunens overordnede beredskapsplaner</p> <p>Delmål: Vi skal legge til rette for innovative løsninger ved offentlig anskaffelser</p>	<p>Vi arbeider for å gi riktige tjenester ut fra definerte krav, innbyggernes behov og de ressursrammene vi har</p> <p>Vi skal ha en åpen og transparent kommunal forvaltning som tar hensyn til innbyggernes behov og ønsker.</p> <p>Vi etterlever en helhetlig internkontroll</p> <p>Vi ivaretar vårt ansvar for beredskap og krisehåndtering med et risikobilde i stadig Endring</p> <p>Vi vektlegger miljøvennlige løsninger og unngår sosial dumping ved offentlig anskaffelser</p>

Hovedmål 3.4.

Vi skal aktivt markedsføre kommunen som en attraktiv bo og arbeidskommune

Delmål:

Vi skal markedsføre kommunen gjennom ulike kanaler

Vi skal være tilstede på flere kanaler for å vise frem hva Grane kommune har å tilby

Vi skal bygge videre på Granes kvaliteter og aktivt markedsføre disse

Vi skal øke kunnskapen til mennesker utenfor om hva Grane kommune har å tilby, både ift. reiseliv og turisme og næring og bosetting.

Arealstrategier

Arealstrategier brukes som et verktøy for å gjennomføre mål og strategier fastsatt i samfunnsdelen. Hensyn til klimaendringer, endringer i demografi, bolig og næringsutvikling er faktorer som legges til grunn for arealstrategiene. Disse faktorene kan ha stor innvirkning på kommunens arealbruk, og det er derfor viktig å ta dem med i planleggingen. Arealstrategiene er styrende for kommuneplanens arealdel og plan- og byggesaksbehandlingen.

Gjennom medvirkningsprosessene var det flere forslag til innhold i arealstrategiene, herunder bobilparkering, boligtomter, utfartsparkering o.l. I tillegg er det krav til at det er arealstrategier tilknyttet nasjonalparkene

Arealstrategier for Grane kommune

1. Arealregnskap skal utarbeides før arbeidet med kommuneplanens arealdel starter opp
2. Det skal i utbyggingsprosjekter og planarbeid, der dette er mulig, fortettes langs eksisterende infrastruktur
3. Sikre helhetlig planlegging av områder for fritidsbebyggelse
4. Tilrettelegge for boligbebyggelse gjennom å avsette areal for og boligtomter og boliger av ulik størrelse
5. Tilrettelegge for næringsutvikling gjennom å vurdere og avsette nye områder for næring i arealdelen
6. Tilrettelegge for mineralnæringen gjennom å se på potensielle områder for masseuttak gjennom arealdelen
7. Vurdere og avsette områder for bobilparkering i tilknytning Trofors
8. Grane kommune skal legge til rette for utfartsparkering i tilknytning viktige ferdselsområder i kommunen
9. Sikre allmenn ferdsel og legge til rette for og utvikle flere stier- og fiskeplasser i nær tilknytning til Trofors sentrum, langs både Svenningelva og Auster-Vefsna
10. Nasjonalparkene med tilhørende randsoner skal markeres med hensynssoner med tilhørende bestemmelser i kommuneplanens arealdel.
11. Det skal legges opp til videreutvikling av turstien Gamle Stavassvei inkludert hengebro over Stavasselva for å koble verneområder sammen.
12. Sikre forvaltning av Laksforsen

13. Reindrift skal hensyntas i arealplanleggingen i kommunen
14. Kulturminneplanen samt kartlagte sørsamiske kulturminner skal implementeres i kommuneplanens arealdel.
15. Folkehelseperspektivet skal være gjennomgående i all arealplanlegging
16. Sikre universell utforming der det er naturlig
17. Bruke mulighetene i plan- og bygningsloven for prioriteringer og forenklinger
18. ROS-analyser skal legge grunnlaget for kommunens arealplanlegging

---

Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2033 for Grane kommune
Vedtatt i Grane kommunestyre 21. juni 2023, sak 025/23
